

Nyilvántartás-vezetési kötelezettség

Az adózással kapcsolatban olyan nyilvántartást kell vezetni, amely egyértelműen igazolja az adó megállapításának hitelességét. A tárgyalat adónem esetében külön kell nyilvántartani az előzetesen felszámított áfa és a fizetendő áfa adatait. A nyilvántartás része a számlakibocsátási joggal rendelkező szállítók adatainak rögzítése is, különös tekintettel azok adószámára.

Ügyelni kell a megfelelő részletességű és rendezettségű adatkezelésre és adatrögzítésre. Az adónyilvántartásnak éveken átívelően követnie kell az egyes elszámolási időszakokban keletkezett általános forgalmi adó alakulását. Különös tekintettel kell eljárni a bevallási időszakokban keletkezett adófizetési kötelezettség és a visszaigényelt adó göngyöltése során.

Analitikus áfanyilvántartások:

- € beérkező számlák előzetesen felszámított áfanyilvántartása,
- € kimenő számlák felszámított (fizetendő) áfanyilvántartása,
- € áfa elszámolásának nyilvántartása.

Bizonylat kiállítása és megőrzése

Utaltunk már a korábbiakban az értékesítést hitelesen igazoló bizonylat fontosságára, a számlára. A megőrzési kötelezettség a befogadott számlánál az eredeti 1. példányra vonatkozik. Kibocsátott számla esetén hiteles bizonylatnak tekintjük a számla 2. példányát. Amennyiben nem rendelkezünk az eredeti, illetve másodpéldánnyal, akkor csak szabályosan hitelesített számlát lehet beépíteni az adóelszámolásba.

A hiteles okmányok kibocsáthatók papírformában és elektronikusan is. Mindkét változatra azonosan vonatkozik az eredeti állapotban történő megőrzés kötelezettsége. A megőrzési kötelezettség értelmében elektronikus formában történő teljesítés esetén az adóalanyoknak elektronikusan kell megőriznie a számla eredetének hitelességét, adattartalmának sérthetetlenségét.

Számlázás – a számla tartalmi és formai követelményei

Az általános forgalmi adó elszámolásának alapbizonylata a számla. Ugyanakkor a számla mint számviteli bizonylat a számviteli elszámolásban is kiemelt szerephez jut, amit a számviteli törvény szabályoz. Nagyon fontos tisztában lenni azzal, hogy a két törvény által megfogalmazott szabályozás nem mondhat ellent egymásnak, de egymást kiegészíthetik. A számviteli alapismeretek kapcsán már az elmúlt évben utaltunk az áfa-törvény számlára vonatkozó kitételeire. Most villantsuk fel ismétlésként, mit mond a számviteli törvény a számviteli bizonylatról!

2000. évi C. törvény a számvitelről – 166. § Számviteli bizonylat

- (1) Számviteli bizonylat minden olyan, a gazdálkodó által kiállított, készített, illetve a gazdálkodóval üzleti vagy egyéb kapcsolatban álló természetes személy vagy más gazdálkodó által kiállított, készített okmány (számla, szerződés, megállapodás, kimutatás, hitelintézeti bizonylat, bankkivonat, jogszabályi rendelkezés, egyéb ilyennek minősíthető irat) – függetlenül annak nyomdai vagy egyéb előállítási módjától –, amely a gazdasági esemény számviteli elszámolását (nyilvántartását) támasztja alá.
- (6) A számviteli bizonylatokon az adatok időtállóságát a 169. §-ban* meghatározott megőrzési időn belül biztosítani kell.

** Részletező nyilvántartások 8 év*

Jól tudjuk már, hogy a számla a számviteli törvény szerint szigorú számadású bizonylat. Beszerzésére, kiállítására és megőrzésére külön szabályok vonatkoznak. A nyomdai úton forgalmazott számla, illetve számlatömb beszerzéséhez kötelező megadni a vevő adószámát, mivel a forgalmazónak adatszolgáltatási kötelezettsége van az adóhatóság felé. Számlázóprogrammal készült számla esetén magának a program beszerzésének tényét kell adatszolgáltatással eljuttatni az adóhatósághoz. Ez a vevő adatszolgáltatási kötelezettsége.

Az adóalany köteles a termékértékesítésről és szolgáltatásnyújtásról a termék beszerzője, a szolgáltatás igénybe vevője részére számla kibocsátásáról gondoskodni. A számlakibocsátási kötelezettség az adóalany jogi személy részére feltételek nélküli. Ha a vevő nem jogi személy vagy adóalany, akkor csak a 900 ezer forintot meghaladó pénzüsszeg esetén kell a számlát kiállítani, illetve ha azt a vevő kéri.

Az adóalany köteles a termékértékesítésről és szolgáltatásnyújtásról a termék beszerzője, a szolgáltatás igénybe vevője részére számla kibocsátásáról gondoskodni.

A számla kibocsátásának legkésőbbi határideje a teljesítés időpontja. Ezt az általános szabályt azonban néhány esetben felül kell írni. Előleg fizetése esetén a fizetendő adó megállapításáig kell kiállítani az előlegszámlát. A törvény lehetőséget ad az észszerű időn belüli számla kiállítására is. Valójában ez a teljesítéstől számított 15 napot nevezi meg.

A számla kibocsátásának legkésőbbi határideje a teljesítés időpontja.

A számla kibocsátásának időpontjától a megőrzésre vonatkozó időszak végéig biztosítani kell a számla eredetének hitelességét, adattartamának sérthetetlenségét és olvashatóságát. A bizonylat megőrzésének kötelezettsége a hibás, rontott vagy sztorító számlákra is vonatkozik.

Az általános forgalmi adóról szóló törvény számlának tekinti azt az okiratot, amelyet ebben az adótörvényben fogalmaznak meg. Ugyanakkor ismeri a törvény a számlával egy tekintet alá eső okirat fogalmát is. Ekkor a tartalmi követelményeket a számlára vonatkozó rendelkezések észszerű alkalmazásával kell meghatározni. Számlát magyar nyelven és bármely élő idegen nyelven ki lehet állítani. Adóigazgatás esetén azonban a kibocsátó köteles gondoskodni a hiteles fordításról.

A számla adattartalma

A számlának kötelezően tartalmaznia kell a továbbiakban felsorolt adatokat.

- a) A számla kibocsátásának kelte.
- b) Az ügylet teljesítésének kelte.
- c) A számla sorszáma, amivel kétséget kizáróan egyedileg igazolható és azonosítható az ügylet.
- d) Az eladó, számlakibocsátó neve, címe, adószáma.
- e) A vevő neve, címe, egyes esetekben az adószáma.
- f) Az értékesített termék vagy szolgáltatás megnevezése vagy jelölése (vám-tarifaszám, szolgáltatás-jegyzékszám).
- g) Értékesített mennyiség, egységár.
- h) Az adó alapja (az értékesítés ellenértéke), az adó mértéke, az áthárított adó.

Ezen túlmenően vannak olyan információk az értékesítéssel kapcsolatban, amelyek csak bizonyos esetekben jelentkezhetnek, de ezek jelzése a számlán továbbra is kötelező.

- i) Adómentes értékesítés esetén a mentesség szöveges megjelenítése. Például „Alanyi adómentes”, vagy „Adómentes a tevékenység közérdekű jellegré tekintettel”.
- j) Jelezni kell a
 - € „fordított adózás”,
 - € „pénzforgalmi elszámolás”,
 - € „különös adózás”,
 - € „önszámlázás”tényét is.
- k) Helyesbítés, javítás, szternózás esetén a hivatkozási szám, amely alapján egyértelműen kiderül a módosítás ténye.
- l) Bizonyos értékhatár felett (az áthárított adó eléri vagy meghaladja az 1 millió forintot) szükség van a vevő adószámára is.

Vannak olyan adatok, információk, melyek megjelenhetnek a számlán, de ez már a kibocsátó saját döntése. A továbbiakban csak a legjellemzőbbeket soroljuk fel:

- € fizetési határidő,
- € hivatkozás a megrendelésre,
- € hivatkozás a szállításra,
- € fizetési mód kijelölése,
- € bankszámla száma átutaláshoz,
- € az értékesítéshez tartozó részletes információk,
- € a kibocsátó logója,
- € reklámcélú információk.

3.2.8. ábra. Számlaváltozatok

A számla kiállításának formai követelményei

A számla eredetének hitelessége csak akkor igazolható, ha a bizonylat sértetlen, nincs rajta javítás. Az olvashatóságot ma már könnyen tudjuk biztosítani, ha valamilyen technikai eszközzel készítjük el, jellemzően számítógépen.

Ma már nagyon elterjedtek a számlázóprogramokkal készített számlák, bizonyos formai szabályokat maga a program készítője igyekszik betartani. Mégis előfordul, hogy a számla értelmezését a rosszul alkalmazott formai kellékek használata okozza. Gyakran előfordul, hogy a számla túlszűfolt, áttekinthetetlen. A feldolgozásnál nehézséget okoz az adatok logikátlan sorrendje. Nem feltétlenül a legfontosabb adatokat hangsúlyozzák.

Játsszunk együtt!

Biztosan találkozott már mindenki az otthoni úgynevezett „rezsizsámlákkal”. A beérkező számlák feldolgozását a szállító adatainak rögzítésével kezdjük. Sok esetben gondot okoz megkeresni a szállító adószámát vagy a bizonylat sorsszámát.

A számlák fajtái

Ez megint csak az a terület, amiről már sokat tanultunk. Hallunk is róla minden nap. Itt az ideje, hogy rendezzük az ismereteket.

a) A számlák megjelenési formájuk szerint lehetnek

€ papíralapú és

€ elektronikus számlák.

A **papíralapú számlák** esetében alapvetően papíron valamilyen nyomtatási technikával rögzített adatokról van szó. A tárolásuk is hagyományos módszerrel történik: irattartókban, időrendbe és sorrendbe szedve kezeljük, majd irattárazzuk.

Az **elektronikus számlák** csak az utóbbi évtizedben terjedtek el. Alkalmazásuk egyre gyakoribb, hiszen együtt halad a technika fejlődésével. Mi is valójában az elektronikus számla, vagy ahogy rövidebben nevezzük, e-számla? Ellentétben a papíralapú számlával ez nem egy kézzelfogható, fizikálisan megjelenő okirat. Valójában elektronikus jelek formájában létrehozott, elektronikus adatcsererendszeren (EDI) továbbított elektronikus adatról van szó. Papíralapon előállított formában nem használható.

Az elektronikus számlák hitelességét az elektronikus aláírás és az időbélyegző biztosítja. Tárolásához elektronikus szolgáltatórendszerek közbeiktatására is szükség lehet. Alkalmazásának elterjedését ennek a komoly informatikai rendszernek az ismerete és hiánya okozza.

Az e-számla fogalma: elektronikus jelek formájában létrehozott, elektronikus adatcsererendszeren (EDI) továbbított elektronikus adatot tartalmazó dokumentum.

- b) A papíralapú számlákat kibocsátásuk szerint megkülönböztetjük:
 - € kézírással vagy írógéppel kitöltött, nyomdai úton készült számla,
 - € számítógéppel kitöltött, ügyviteli program segítségével megjelenített számla.

Az e-mailben küldött számla nem elektronikus számla, és a kinyomtatott elektronikus számla sem tekinthető papíralapú számlának.

A kézírással készült számlák használata nagyon szűk körben van jelen. Kisvállalkozások, kis számlaforgalom esetén alkalmazzák. Bár megtalálható a nyomtatványboltokban a szabadlapos kivitelben előállított nyomtatvány is, közkedveltebb a tömbös változat.

- c) A számla tartalma szerint lehet:
 - € számla vagy
 - € egyszerűsített számla.

A **számla** teljes adattartalmára vonatkozóan az áfatörvény előírásait kell alkalmazni. Lehetőség van **egyszerűsített** adattartalommal is számlát kiállítani. Az egyszerűsítés az adóalapot, az adót és az adómértéket érinti. Ilyen számla esetén nem kell részletezni az áthárított adó számítását. Az adó mértékét a bruttó értékre vetítve kell megadni. Ezt a változatot leggyakrabban akkor alkalmazzuk, ha a teljesítéskor azonnal megtörténik a pénzügyi rendezés is. Ebben az esetben a számla nevében jelezzük, hogy készpénzfizetésről van szó: „Készpénzfizetési számla” vagy „Egyszerűsített készpénzfizetési számla”. Az egyszerűsített adattartalommal készült számlát használhatjuk ettől függetlenül halasztott fizetés esetén is a törvényben felsorolt feltételek betartása mellett.

Talán nem felesleges felhívni a figyelmet, hogy azonnali készpénzes fizetés mellett kiállíthatunk teljes adattartamú számlát is. Ekkor a teljesítés, a számlakibocsátás és a fizetési határidő keltezése azonos napra esik.

A 3.2.9. ábra segítségével hasonlítsuk össze a kétféle számla kezelését! A legszembetűnőbb különbség, hogy a számla jellemzően három dátumot tartalmaz, míg a készpénzes számla csupán egy keltezést. Mindkét számla az értékesítésből adódó teljes követelésként a 6000 forintot határozta meg. Míg a számlán le van vezetve a felszámított adó kiszámítása (NÉ → Áfakulcs → Áfa → BÉ), addig a készpénzes számla csak a bruttó értéket, a számla végösszegét tartalmazza. Az áfatartalomra csak utalást találunk: 16,67%. Jelezni kell a bizonylaton azt is, hogy milyen adókulcshoz tartozik az értékesített termék, illetve szolgáltatás (20%).

Késpénzfizetési számla

Sorszám:

NQ9EB 955 200

A szállító neve, címe: SZÁLLÍTÓ Adóazonosító szám: Költségvetési adószám: HU/ Adószám		A vevő neve, címe: VEVŐ Adóazonosító szám: Költségvetési adószám:		
		A számla kelte: 2016. 04. 12.		
A termék (szolgáltatás) megnevezése, besorolási száma	Menny. egysége	Mennyisége	Egységára (ÁFA-val együtt)	Erték me 21,26% ÁFA-tartalommal
Termék	db	10	635	6 350
Bruttó érték × 21,26% = Áfa				
A számla fizetendő végösszege:				6 350
1 Az átírtított adószámkódok:				Hatezer-háromszázötven 27 %

B. 13-372/A/V. 4. sz. – (2003.1.1.) 2010. Nyomtatási Kft. – N. P.

SZÁMLA

Eredeti példány

PFOSA

1224501

A szállító neve, címe, bankzárolási száma, adószám:		A vevő neve, címe, bankzárolási száma:			
SZÁLLÍTÓ		VEVŐ			
Adószám		Költségvetési adószám:			
A fizetés módja:	A teljesítés időpontja:	A számla kelte:	Egyéb megjegyzés:		
Átutalás	2016. 04. 12.	2016. 04. 20.	2016. 05. 12.		
A termék, vagy szolgáltatás megnevezése, besorolási száma (VTSZ, SZJ, E.É.) és egyéb jellemző	ÁFA kulcs	M.A.	Mennyiség	Egységár (ÁFA nélkül)	Erték (ÁFA-val)
Termék	27 db	10	500	5 000	
Nettó érték × 27% = Áfa					
A számlakeltek ÁFA nélkül:					5 000
Az ÁFA kulcsa 27 % és összege:					1 350
A számla végösszege:					Hatezer-háromszázötven 6 350

B. 13-374/N/ – V+V Bt. Általános forgalmi adó

3.2.9. ábra. A számla és az egyszerűsített késpénzfizetési számla

Az áfa „fordított”, azaz felülről számított adókulcsának kiszámításához némi kis matematikai megközelítésre is szükség van.

$$\text{Felülről számított adókulcs} = \frac{20\%}{100\% + 20\%} = 16,67\%$$

A képlet alapján át tudjuk számítani a változó adókulcsokat. Aktualizáljuk a táblázatot!

Adómérték változata	2016		Aktuális év	
	Egyenes kulcs	„Fordított” kulcs	Egyenes kulcs	„Fordított” kulcs
Általános adókulcs	27	21,26		
Kedvezményezett adókulcs	18	15,25		
Kiemelten kedvez- ményezett adókulcs	5	4,76		
0%-os adókulcs	van	–		

3.2.10. ábra. Az általános forgalmi adó mértéke

Az általános szabálytól eltérően mentesül az adózó a számlaadási kötelezettség alól a következő esetekben:

- € Ha a tevékenység közérdekű jellege vagy egyéb sajátos jellege miatt adómentes.
- € Sajtótermék értékesítése.
- € Szerencsejáték-szolgáltatás nyújtása.
- € Automata berendezés útján teljesített termék- vagy szolgáltatásértékesítés (kezelő nincs jelen).
- € Ha a nem adóalany vevő az ellenértéket a teljesítés alkalmával készpénzzel, készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel vagy pénzhelyettesítő eszközzel kifizeti, és nem kér számlát.

Nyugtaadási kötelezettség

Ahogy láttuk, az általános forgalmi adózásban vannak olyan esetek, amikor az adózót a törvény mentesíti a számlaadási kötelezettség alól. Ez persze nem azt jelenti, hogy bizonyos értékesítésnél nem szükséges az ügylet megtörténtét igazolni valamilyen bizonylattal. Csakhogy ez a bizonylat nem a számla. Ilyen esetekben nyugtát köteles adni az adózó. Az áfa elszámolásának bizonylata maga a nyugta.

3.2.11. ábra. Pénztárgép nyugtája

A nyugta adattartalma jelentősen eltér a számláétól. Nagyon fontos jellemzője, hogy ezen a bizonylaton nem szerepelnek a vevő adatai. A vevő nem azonosítható be. Ebből logikusan levezethető, hogy a nyugta nem jogosít fel az előzetesen felszámított áfa levonására. Korábbi számviteli ismereteink alapján is megfogalmazhatjuk, hogy valójában számviteli bizonylatnak sem tekinthető a vevő elszámolásában. A nyugta csak magyar nyelven készíthető el.

A nyugta kötelező minimális adattartalma:

- € a kibocsátás kelte,
- € sorszáma,
- € a kibocsátó neve, címe, adószáma,
- € a termék értékesítésének és a szolgáltatás nyújtásának áfát is tartalmazó (bruttó) értéke.

A számlához hasonlóan két formában használatos a nyugta is:

- € elektronikus nyugta,
- € papíralapú nyugta.

A papíralapú nyugta készülhet:

- € nyomdai úton (kézi kitöltéshez),
- € pénztárgépen,
- € számítógéppel.

Ahogy a számlára, úgy a nyugtára is vonatkozik, hogy a kötelező megőrzési határidőig biztosítani kell az eredetiséget, a sértetlenséget és az olvashatóságot. Szigorú számadású bizonylatként kell kezelni.

Ahogy a számlaadási kötelezettség alól, úgy a nyugtaadási kötelezettség alól is mentesül

- € a sajtótermék értékesítése,
- € a szerencsejáték-szolgáltatás nyújtása,
- € az automata berendezés útján teljesített termék- vagy szolgáltatásértékesítés (kezelő nincs jelen).